

Utlåtande 2007: RIII (Dnr 303-2566/2007, 014-2412/2006)

Miljöanpassning av Stadshuset

Motion av Torhild Lamo (v) (2007:28)

Kranvatten istället för vattenflaskor vid fullmäktigesammanträden

Motion av Rebwar Hassan (mp) (2006:19)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Motion (2007:28) av Torhild Lamo (v) om miljöanpassning av Stadshuset anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i detta utlåtande.
2. Motion (2006:19) av Rebwar Hassan (mp) om kranvatten istället för vattenflaskor vid fullmäktiges sammanträden anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Torhild Lamo (v) har till kommunfullmäktige skrivit en motion (2007:28) om en miljöanpassning av Stadshuset. Motionen innefattar en rad exempel på åtgärder som kan förbättra arbetet för miljön i Stadshuset.

I motion (2006:19) av Rebwar Hassan (mp) föreslås att automater med kolsyrat kranvatten ersätter buteljerat vatten.

Beredning

Ärendet om miljöanpassning av Stadshuset har remitterats stadsledningskontoret, fastighetsnämnden och Naturskyddsföreningen.

Stadsledningskontoret anser att flera av motionärens krav redan är tillgodosedda då det inom stadsledningskontoret pågår ett ständigt arbete för att minska miljöbelastningen och effektivisera verksamheten.

Fastighetsnämnden anser i likhet med motionären att det går att öka miljöarbetet i Stadshuset liksom på de flesta andra arbetsplatser i staden. Ett aktivt miljöarbete i Stadshuset skulle vara ett föredöme att ta efter för övriga verksamheter och förvaltningar i staden. Samtidigt konstaterar nämnden att mycket redan görs på området.

Naturskyddsföreningen har ej inkommit med ett remissvar.

Motion 2006:19 om kranvatten istället för vattenflaskor vid kommunfullmäktiges sammanträde har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret föreslår att motionen anses besvarad med uppdrag till stadsledningskontoret att närmare klarlägga hur installation av automat för vattenservering kan anordnas i anslutning till kommunfullmäktiges sammanträden.

Mina synpunkter

Stadshuset är en arkitektur-, kultur- och samhällshistorisk byggnad och såväl arkitektur som inredning står för ovärderliga värden. Arkitekten Ragnar Östberg utformade byggnaden med historiska influenser från bland annat Grips-holms slott och Dogepalatset i Venedig. För utsmyckning anlätades konstnärer som Einar Forseth, prins Eugen, Leander Engström, Georg Pauli och många fler. Möblerna, armaturer, mattor och andra textilier var specialbeställda och formgivna av bland andra Ernst Spolén, Carl Malmsten, Melchior Wernstedt och Maja Sjöström. Materialen som finns i huset är ömtåliga och kräver särskild försiktighet. Stadshusets särart utgör grunden för hur underhåll, reparationer och anpassning av byggnaden sker och det måste också till viss del tillåtas påverka byggnadens funktion. Vi som arbetar i huset måste på alla sätt värna denna kulturhistoriskt viktiga byggnad.

Samtidigt har Stockholms stad en tydlig och uttalad miljöprofil. Vi utgör ett föredöme för många andra städer i världen vilket bland annat uttrycks i vårt samarbete med London och med The Clinton Foundation. Stadshuset är en viktig symbol för staden, med sin karaktäristiska placering vid Riddarfjärdens badbara vatten. Vi som förtroendevalda tillika beslutsfattare har en viktig roll att fungera som ambassadörer för Stockholm och vi bör också föregå med gott exempel.

Det är med bakgrund av detta glädjande att lyfta fram allt utmärkt miljöarbete som bedrivs i huset. Inom stadsledningskontoret pågår ett ständigt arbete för att minska miljöbelastningen och effektivisera verksamheten och flera av motionärens krav är redan tillgodosedda.

Såväl papper som kuvert som köps in till Stadshuset är Svan-godkända. På vårt PrintCenter tas spillpapper tillvara och limmas till kladdblock.

Alla medarbetare på stadsledningskontoret använder LISA självservice för semesteransökningar, tjänstgöringsrapportering och sjukanmälan. I dagarna tas även funktionen för att lägga in reseräkningar för resor inom Sverige i drift. Detta är också exempel på insatser för att effektivisera verksamheten och minska pappersförbrukningen.

Såväl medarbetare som förtroendevalda och stockholmare kan även ta del av kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens handlingar i Insyn som kan nås såväl från vårt intranät som från den publika webbplatsen. Samtliga fullmäktigeledamöter och ersättare samt presidier i nämnder och bolag får låna en dator och har således fått en reell möjlighet att ta del av handlingarna elektroniskt.

Återvinning sker av papper, toner, batterier, IT-utrustning och annan elektronisk utrustning. Möjlighet finns dessutom att lämna flaskor och annat sorterat avfall i grovsoprummet. I ett av Stadshusets lunchrum finns en miljöstation. Att inrätta källsortering på samtliga kanslier och avdelningar bedömer inte stadsledningskontoret vara realistiskt av utrymmesskäl.

Samtliga multifunktionsskrivare som fungerar såväl som skrivare, kopiator och fax har dubbelsidig utskriftsfunktion. Numera sätts dubbelsidig utskrift som standardinställning. Däremot saknar många av de mindre skrivarna som ofta finns i enskilda tjänsterum den möjligheten. Jag anser, i likhet med stadsledningskontoret, att dessa skrivare i möjligaste mån ska fasas ut, inte bara av miljöhänsyn utan även av ekonomiska skäl. Vidare uppmärksammas medarbetarna kontinuerligt på att kopiering av flersidiga dokument i fler än 10 exemplar bör ske i PrintCenter eftersom det är mer ekonomiskt än att kopiera på avdelningarna.

Energieffektiviseringar sker kontinuerligt i dialog med fastighetsägaren. Vid renovering av toaletterna i våra lokaler har belysning med sensorer installerats. När arbetsplatsbelysning installeras eller byts ut sker även det till belysning med sensorer. Detta gör att lampor inte lyser i onödan. Vid inköp av elektronisk utrustning vilket sker genom avrop från de avtal som finns strävar vi efter att hitta så energisnåla produkter som möjligt. De är dock inte marknadens mest energisnåla. Medarbetarna uppmärksammas dessutom kontinuerligt på vikten av att stänga av datorerna vid hemgång.

Staden har upphandlat elleveranser från Fortum. All el som köps är Bra Miljöval. Elen produceras med förnybara energikällor som vatten, vind, biomassa eller sol. Bra Miljöval-märkt el från Fortum består till 95 procent av vattenkraft och till 5 procent av vind-, bio- eller solkraft. Vattenkraften kommer från vattenkraftverken i Klarälven och Indalsälven.

I Stadshuset finns ett antal lånecyklar med tillhörande hjälmar som medarbetarna uppmanas använda vid kortare tjänsteärenden. Kontorets representationsbil är en miljöbil.

Den upphandlade leverantören av dryckesautomater har i sitt sortiment såväl ekologiskt som rättvisemärkt kaffe och te. Beställningar av dessa förbrukningsartiklar sker dock inte centralt för kontoret utan varje avdelning ansvarar själv för sina inköp. Detsamma gäller för eventuella inköp av frukt.

Automater med kylt och kolsyrat vatten anslutna till vattenledningarna finns på i stort sett samtliga avdelningar inom kontoret samt på rotlar och partikansliet. På de få kansliet det inte tidigare funnits kommer installation att ske.

I Rådssalen finns en automat för kranvatten installerad. Därmed erbjuds kommunfullmäktiges ledamöter att släcka törsten och klara strupen med antingen kranvatten, vatten på flaska eller läskedryck.

I buffén där ledamöterna äter middag och kan köpa smörgåsar och dylikt står det restauratören fritt att servera såväl kranvatten som vatten på flaska.

När det gäller Stadshuskällaren pågår för närvarande en process angående hyresrättens bestånd.

Med hänvisning till ovan anförda skäl föreslår jag att de båda motionerna anses besvarade.

Bilagor

1. Särskilda uttalanden
2. Motion (2007:28) av Torhild Lamo (v) angående miljöanpassning av Stadshuset.
3. Motion (2006:19) av Rebwar Hassan (mp) angående att automater med kolsyrat kranvatten ersätter buteljerat vatten.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Avslå föredragande borgarrådets förslag till beslut.
2. Uppdra åt kommunstyrelsen att göra Stadshuset till ett miljöföredöme enligt nedanstående.
3. Därutöver anför följande.

Föredragande borgarrådet visar att en mängd möjligheter till att agera miljövänligt redan finns i Stadshuset. Det är riktigt. Men det räcker inte med att möjligheter ska finnas. Det måste också finnas ett systematiskt arbete. Ska Stockholms stad kunna ställa krav på andra måste vi kunna visa upp ett trovärdigt agerande själva. Därför bör kommunstyrelsen få i uppdrag att genomföra ett systematiskt arbete på området.

Det bör på detta område ske ett strukturerat och systematiskt arbete, precis som sker på många andra områden. Det finns en rad områden inom vilka kommunens verksamheter "ska" göra saker. På många områden "bör" verksamheterna göra vissa saker. Inom miljöområdet är dock den moderatledda majoritetens uppfattning att det räcker

med att kommunens verksamheter ”kan” göra saker. Det räcker inte, och kommunledningen bör utgöra en förebild för både övrig kommunal verksamhet och privata aktörer som verkar i staden.

Reservation anfördes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Motionerna bifalles
2. Därutöver vill vi framföra följande.

I svaret på motionen målas Stadshuset upp som en redan miljöanpassad plats och att alla förslag i motionen redan är åtgärdade. Anledningen till att motionen kom upp är att så inte är fallet. Stadshuset har inget centralt källsorteringssystem och det är helt rätt att det inte finns plats på respektive kansli, därav önskan om ett centralt källsorteringssystem. Angående information till dom anställda om att spara på energi och att det finns tillgängliga låncyklar så har troligtvis inte informationen gått fram. Dubbelsidig utskrift och kolsyrat vatten är annat som i alla fall v-kansliet inte sett till.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Motion (2007:28) av Torhild Lamo (v) om miljöanpassning av Stadshuset anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i detta utlåtande.
2. Motion (2006:19) av Rebwar Hassan (mp) om kranvatten istället för vattenflaskor vid fullmäktiges sammanträden anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Ulla Hamilton

Anette Otteborn

ÄRENDET

Torhild Lamo (v) har motionerat om en miljöanpassning av Stadshuset. Motionen innefattar en rad exempel på åtgärder som kan förbättra arbetet för miljön i Stadshuset.

BEREDNING

Ärendet har remitterats stadsledningskontoret, fastighetsnämnden och Naturskyddsföreningen. Naturskyddsföreningen har ej inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 september 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Torhild Lamo (v) har motionerat om en miljöanpassning av Stadshuset så att Stadshuset blir ett föredöme både i staden och för andra i Sverige vad gäller källsortering och återvinning, minskad klimatpåverkan, ekologisk och rättvist producerad frukt med mera.

Ärendet

Thorhil Lamo (v) föreslår följande i sin motion:

- att det ska inrättas källsortering på samtliga kanslier och avdelningar
- att det enbart ska köpas in miljömärkt papper till Stadshusets skrivare, kopiatorer och tryckeri
- att IT-samordningen ska förbättras så att papperskonsumtionen minskas
- att det ska installeras skrivare med dubbelsidig utskrift där detta inte finns idag och att skrivarna ska ha dubbelsidig utskrift som standardinställning
- att energieffektivisering ska genomföras, minst 2 procent per år
- att inköpt el ska vara Bra Miljöval
- att ekologisk frukt, om möjligt rättvisemärkt och vid säsong närproducerade ska köpas in till kanslier och avdelningar
- att ekologiskt och rättvisemärkt kaffe och te ska köpas in till kanslier, avdelningar och restaurangen
- att fast installation av kolsyreapparater vid vattenkranarna genomförs på kanslier och avdelningar för att minimera användningen av vatten på flaska
- att man i nästa upphandling med Stadshuskällaren kräver ekologiska råvaror.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av administrativa avdelningen.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Inom stadsledningskontoret pågår ett ständigt arbete för att minska miljöbelastningen och effektivisera verksamheten och flera av motionärens krav är redan tillgodosedda.

Såväl papper som kuvert som köps in till Stadshuset är Svan-godkända. På vårt PrintCenter tas spillpapper tillvara och limmas till kladdblock.

Alla medarbetare på stadsledningskontoret använder LISA självservice för semesteransökningar, tjänstgöringsrapportering och sjukanmälan. I dagarna tas även funktionen för att lägga in reseräkningar för resor inom Sverige i drift. Detta är också exempel på insatser för att effektivisera verksamheten och minska pappersförbrukningen.

Såväl medarbetare som förtroendevalda och stockholmare kan även ta del av kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens handlingar i Insyn som kan nås såväl från vårt intranät som från den publika webbplatsen. Samtliga fullmäktigeledamöter och ersättare samt presidier i nämnder och bolag får låna en dator och har således fått en reell möjlighet att ta del av handlingarna elektroniskt.

Återvinning sker av papper, toner, batterier, IT-utrustning och annan elektronisk utrustning. Möjlighet finns dessutom att lämna flaskor och annat sorterat avfall i grovsoprummet. I ett av Stadshusets lunchrum finns en miljöstation. Att inrätta källsortering på samtliga kanslier och avdelningar bedömer vi inte vara realistiskt av utrymmesskäl.

Samtliga multifunktionsskrivare som fungerar såväl som skrivare, kopiator och fax har dubbelsidig utskriftsfunktion. Numera sätts dubbelsidig utskrift som standardinställning. Däremot saknar många av de mindre skrivarna som ofta finns i enskilda tjänsterum den möjligheten. Från stadsledningskontorets sida anser vi att dessa skrivare i möjligaste mån ska fasas ut, inte bara av miljöhänsyn utan även av ekonomiska skäl. Vidare uppmärksammas medarbetarna kontinuerligt på att kopiering av flersidiga dokument i fler än 10 exemplar bör ske i PrintCenter eftersom det är mer ekonomiskt än att kopiera på avdelningarna.

Energieffektiviseringar sker kontinuerligt i dialog med fastighetsägaren. Vid renovering av toaletterna i våra lokaler har belysning med sensorer installerats. När arbetsplatsbelysning installeras eller byts ut sker även det till belysning med sensorer. Detta gör att lampor inte lyser i onödan. Vid inköp av elektronisk utrustning vilket sker genom avrop från de avtal som finns strävar vi efter att hitta så energisnåla produkter som möjligt. De är dock inte marknadens mest energisnåla. Medarbetarna uppmärksammas dessutom kontinuerligt på vikten av att stänga av datorerna vid hemgång.

Staden har upphandlat elleveranser från Fortum. All el som köps är Bra Miljöval. Elen produceras med förnybara energikällor som vatten, vind, biomassa eller sol. Bra Miljöval-märkt el från Fortum består till 95 procent av vattenkraft och till 5 procent av vind-, bio- eller solkraft. Vattenkraften kommer från vattenkraftverken i Klarälven och Indalsälven.

I Stadshuset finns ett antal låncyklar med tillhörande hjälmar som medarbetarna uppmanas använda vid kortare tjänsteärenden. Kontorets representationsbil är en miljöbil.

Den upphandlade leverantören av dryckesautomater har i sitt sortiment såväl ekologiskt som rättvisemärkt kaffe och te. Beställningar av dessa förbrukningsartiklar sker dock inte centralt för kontoret utan varje avdelning ansvarar själv för sina inköp. Det samma gäller för eventuella inköp av frukt.

Automater med kylt och kolsyrat vatten anslutna till vattenledningarna finns på i stort sett samtliga avdelningar inom kontoret samt på rotlar och partikanslier. På de få kanslier det inte tidigare funnits kommer installation att ske. Dessutom undersöks möjligheten att installera en automat i anslutning till Rådssalen. Idag är det nästan bara rotlar och partikanslier som beställer vatten på flaska och det finns även att tillgå i samband med fullmäktiges sammanträden.

När det gäller Stadshuskällaren pågår för närvarande en process angående hyresrätterns bestånd.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 20 september 2007 att återropa fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Martin Michel (mp) och Ann Westlund (mp), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av Åke Mezán (v), bilaga 1.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 september 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

I detta tjänsteutlåtande lämnar kontoret synpunkter på motion från Torhild Lamo (v) om miljöanpassning av Stadshuset. Eftersom remisstiden löper ut den 17 september 2007 kräver ärendet omedelbar justering.

Utlåtande

Bakgrund

Torhild Lamo (v) skriver i sin motion att det är viktigt med förebilder och goda exempel. Hon vill därför miljöanpassa Stadshuset så att vi kan bli ett föredöme både i staden och för andra.

Hon föreslår en mängd olika åtgärder, bland annat,

- Att det inrättas källsortering på samtliga kanslier och avdelningar,
- Att energieffektivisering skall genomföras, minst 2 % per år,
- Att inköpt el skall vara Bra Miljöval,
- Att fast installation av kolsyreapparater vid vattenkranarna genomförs på kanslier och avdelningar för att minimera användningen av vatten på flask

Analys

Kontoret anser i likhet med motionären att det går att öka miljöarbetet i Stadshuset liksom på de flesta andra arbetsplatser i staden. Ett aktivt miljöarbete i Stadshuset skulle vara ett föredöme att ta efter för övriga verksamheter och förvaltningar i staden.

Många av förslagen är sådana som verksamheten i Stadshuset själv kan råda över medan några av förslagen är man beroende av andra.

Kontoret kommenterar här särskilt några av förslagen.

- **Källsortering**

I stadshuset finns det flera utrymmen för källsortering i källaren. Här finns samtliga fraktioner och Stadshuset var först i staden med att samla in matavfall som rötas för framställning av biogas. Idag finns källsorteringsstation i ett gemensamt pentry. Kontoret har föreslagit att en gemensam källsorteringsstation skall placeras kring entrén på Ragnar Österbergs Plan 1 och vid de övriga gemensamma pentryna. Förslaget att ha källsorteringsstationer vid samtliga kanslier och avdelningar är svårt att genomföra p.g.a utrymmesbrist och de små avfallsmängder som varje avdelning genererar.

- **Ennergieffektivisering**

Energikartläggning av Stadshuset har skett de senaste 10 åren. Under dessa år har verksamheterna i Stadshuset ökat i både mängd och volym. Trots detta har fjärrvärmeanvändningen reducerats med 16 procent sedan 1996. När det gäller elen har byte till effektivare armaturer m.m. gjort att även elförbrukningen minskat i motsvarande mån. Det pågår ett ständigt energieffektiviseringsarbete i Stadshuset.

- **Bra miljömärkt el**

Staden upphandlar el idag genom s.k centralupphandling och elen är redan Miljömärkt Grön el.

- **Kolsyreapparater**

Att dricka kolsyrat vatten på flaska är inte särskilt miljövänligt. Förslaget med att installera kolsyreapparater är nog ett bättre alternativ miljömässigt. Frågan är dock om det behövs kolsyreapparater med det goda kranvatten som staden har.

ÄRENDET

I motion av Rebwar Hassan (mp) föreslås att automater med kolsyrat kranvatten ersätter buteljerat vatten.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 juni 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret vitsordar i huvudsak motionens miljöekonomiska kalkyler och anser att kranvatten via automat utgör en fullgod ersättning för vatten levererat på flaska. Detta förhållande understryks av det faktum att Stockholm Vatten tillhandahåller vatten av mycket hög kvalitet. Stadsledningskontoret vill därutöver gärna tillägga att vatten på flaska ofta innehåller salthalter, vilka tillsammans med annan saltkonsumtion är klart ogynnsamma för den mänskliga organismen. Att övergå till kranvatten vid kommunfullmäktiges sammanträden skulle således ligga väl i linje med det nyligen antagna folkhälsoprogrammet för Stockholms stad (Utl. 2006:145).

Stadsledningskontoret vill därför förorda att kontoret ges i uppdrag att närmare klarlägga hur installation av automat för vattenservering kan anordnas i anslutning till kommunfullmäktiges sammanträden. Närmast till hands synes vara att en installation anordnas i det sk. bufférummet. Samråd i ärendet bör ske med kommunfullmäktiges presidium.

SÄRSKILDA UTTALANDEN

Fastighetsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Martin Michel (mp) och Ann Westlund (mp) enligt följande:

Det är bra att fastighetskontorets remissvar i huvudsak är positivt till motionärens förslag och att kontoret har en vilja att utveckla verksamheten i en långsiktigt hållbar riktning. Svaret ska emellertid vara ett, av flera, underlag inför fullmäktiges ställningstagande och helst innehålla en viljeyttring om huruvida motionen ska bifallas eller avslås. Så som svaret är formulerat ger det inte tillräckligt stöd för bifall till motionen i sin helhet, men inte heller till avslag. Vi efterlyser en större tydlighet i det avseendet fortsättningsvis. Vår uppfattning i detta ärende är att motionen ska bifallas av fullmäktige.

Särskilt uttalande gjordes av Åke Mezán (v) enligt följande:

Vår uppfattning är att fastighetskontorets svar på remissen borde utformats tydligare och mer omfattande för att ge kommunfullmäktige bättre underlag för att motionen ska bifallas i sin helhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2007:28

2007:28

Motion av Torhild Lamo (v) om miljöanpassning av stadshuset

Dnr 303-2566/2007

Stadshuset är arbetsplats för många, ett viktigt ansikte utåt för Stockholm och en av Sveriges främsta turistattraktioner. I miljöarbetet är det viktigt med förebilder och goda exempel. Därför vill vi miljöanpassa stadshuset så att vi kan bli ett föredöme både i staden och för andra i Sverige.

Det betonas ofta att alla i samhället har ansvar för att minska sin miljöpåverkan, inte minst medborgare genom till exempel källsortering. Stadshusets kanslier och avdelningar bör vara minst lika bra på att källsortera som vanliga medborgare, men i dagsläget finns ingen samordnad källsortering i stadshuset.

Miljöarbetet i stadshuset är otillräckligt. IT-tekniken borde utnyttjas bättre än den gör i dag så att vi kan komma åt det otroliga slöseriet av papper i stadshuset. Självklart ska utskrifter göras när det behövs, men en bättre samordning krävs. Det så kallade papperslösa samhället har hittills snarare lett till ökad miljöbelastning då dokument skrivs ut både tre och fyra gånger.

Successiv och målinriktad energieffektivisering är ett effektivt sätt att minska miljöpåverkan. Stadshuset bör ha en långsiktig plan för energieffektivisering om minst 2,0 % per år. Vi anser också att elen i stadshuset ska vara miljömärkt med Bra Miljöval.

På en stor arbetsplats konsumeras också mycket. Många efterfrågar ekologiska och rättvisemärkta varor. De är producerade med mindre risker för naturen och för dem som arbetar i produktionen, dessutom med positiva effekter för oss som konsumenter. Genom att stadshusets kanslier och avdelningar byter till ekologisk och rättvisemärkt kaffe, te, frukt och matvaror höjs kvalitén på utbudet samtidigt som att det bidrar till att öppna marknaden för fler ekologiska och rättvisemärkta varor.

För att minska användningen av vatten på flaska bör fast installation av kolsyreapparater göras vid vattenkranar på kanslier och avdelningar. Transport av flaskvatten leder till utsläpp som skulle kunna undvikas om Stockholms förstklassiga kranvatten användes i första hand.

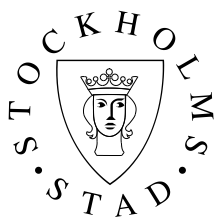
Vi skulle vilja att stadshuset blev ett föredöme vad gäller källsortering och återvinning, minskad klimatpåverkan, ekologisk och rättvist producerad frukt mm.

Vi föreslår därför fullmäktige besluta att

1. det ska inrättas källsortering på samtliga kanslier och avdelningar
2. det enbart ska köpas in miljömärkt papper till stadshusets skrivare, kopiatorer och tryckeri
3. IT-samordningen ska förbättras så att papperskonsumtionen minskas
4. det ska installeras skrivare med dubbelsidig utskrift där detta inte finns idag och att skrivarna ska ha dubbelsidig utskrift som standardinställning
5. energieffektivisering ska genomföras, minst 2,0 % per år
6. inköpt el ska vara Bra Miljöval
7. ekologisk frukt, om möjligt rättvisemärkt och vid säsong närproducerad ska köpas in till kanslier och avdelningar
8. ekologiskt och rättvisemärkt kaffe och te ska köpas in till kanslier, avdelningar och restauranten
9. fast installation av kolsyreapparater vid vattenkranarna genomförs på kanslier och avdelningar för att minimera användningen av vatten på flaska
10. man i nästa upphandling med Stadshuskällaren kräver ekologiska råvaror.

Stockholm den 20 juni 2007

Torhild Lamo

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2006:19

**2006:19   Motion av Rebwar Hassan (mp) om kranvatten i stället
för vattenflaskor vid fullmäktigesammanträden**

Dnr 014-2412/2006

Försäljningen av buteljerat vatten har ökat lavinartat de senaste åren, trots att vi i Stockholm har fantastiskt gott och bra kranvatten.

Vatten i flaska påverkar miljön negativt. Det transporteras långa sträckor och medför därmed stora koldioxidutsläpp. Förra året drack vi svenskar 206 miljoner liter buteljerat vatten vilket ger 18 000 ton koldioxidutsläpp helt i onödan. Det motsvarar 7 miljoner liter olja. För varje 1,5 liters flaska går det åt fyra centiliter olja.

För 1 öre får man en liter av Stockholms goda kranvatten. Genom att skipa vatten på flaska sparar man både pengar och miljö. Det är nu dags ta bort flaskorna med kolsyrat vatten från kommunfullmäktiges sammanträden.

Därför föreslår jag

- att maskiner som kolsyrar kranvatten ersätter buteljerat vatten under kommunfullmäktiges sammanträden.

Stockholm den 29 maj 2006

Rebwar Hassan